

Memo

Aan: leden van de raad
Cc: Bestuur
Van: Griffie
Datum: 13 december 2018
Betreft : raadvragen Najaarsnota 2018 (Informatieronde 6 december)

In de informatieronde van 6 december zijn m.b.t. de Najaarsnota 2018 een aantal vragen gesteld en toezeggingen gedaan die hieronder verder worden toegelicht:

1. *Er is door de heer Mulder een vraag gesteld waarom nu via de Najaarsnota wordt voorgesteld tot gedeeltelijke kwijtschelding van de lening aan DGB, terwijl in de raadsvergadering van januari de evaluatie wordt behandeld. De heer van Beurden heeft toegezegd dit in de Najaarsnota aan te passen, zodat het besluit hierover via de evaluatie wordt genomen.*

De Najaarsnota is een voorstel dat voorligt in de raad. Door het schrappen van dit besispunt, dient het resultaat van de Najaarsnota te worden aangepast. We kunnen dit niet ambtshalve aanpassen. Er zal alsnog een amendement worden ingediend. Indien dit amendement wordt aangenomen zal de Najaarsnota hierop conform worden aangepast.

2. *Mevrouw Belt heeft een vraag gesteld over de risico monitor (blz. 10 / Acties punt 9). "In laatste instantie....samenwerking met (beïnvloeden van)...". Dit roept de suggestie op dat huisartsen kunnen worden beïnvloed. Het college zegt toe de Risicomonitor aan te passen.*

De risico monitor is reeds bij de begrotingsbehandeling 2019 op 8 november vastgesteld. De monitor is bij de Najaarsnota ter info meegestuurd en kan op dit moment niet meer worden aangepast/geamendeerd. De monitor verschijnt twee maal per jaar. Dit punt zal in de volgende Risicomonitor, welke bij de jaarrekening wordt opgesteld, aan worden gepast. Het 'beïnvloeden van' moet overeenkomstig de bedoelingen gelezen worden als 'constructief overleg'.

3. *Er is een vraag gesteld door de Heer Kramer over de egalisatie van incidentele baten & lasten Gemeentehuis in de Najaarsnota (blz. 24). De heer Kramer vraagt om een toelichting van de twee bedragen die genoemd worden in de tabel (onttrekkingen t.b.v. egalisatie GMH). De heer Vos zegt toe dat er een specificatie/uitleg komt op/over deze bedragen.*

Binnen de algemene reserve flexibel deel worden de incidentele baten en lasten rond de herontwikkeling van het gemeentehuis verevend. De verevening vindt plaats binnen de kaders die de raad in juli 2016 heeft meegegeven t.b.v. herontwikkeling van het gemeentehuis. Deze verevening vindt plaats over een periode van 2 jaar. Ten tijde van het opstellen van de najaarsnota 2018 bevindt er zich een positief saldo van € 554.800 in de algemene reserve flexibel deel a.g.v. de incidentele baten en lasten rond de herontwikkeling. Dit bedrag is als volgt tot stand gekomen.

- + € 1.000.000 vrijval middelen onderhoudsvoorziening gebouwenbeheer
- + € 625.000 bate uit verkoop oude gemeentehuis
- € 230.000 sloopkosten oude gemeentehuis
- € 415.000 afgeboekte boekwaarde oude gemeentehuis
- € 260.000 inrichtingskosten en beheer tijdelijke huisvesting
- € 45.000 verhuisbeweging naar tijdelijke huisvesting Fokkerstraat

- € 20.000 bijdrage verhuizing biljartvereniging
- € 100.000 dekking incidenteel exploitatietekort 2016 (cfm raadsvoorstel)
- € 555.000 batig saldo mutaties herontwikkeling GMH tot dusver.

In de doorrekening van de algemene reserve flexibel deel is dit batige saldo gereserveerd (gepresenteerd als een voorziene aanwending vanuit de reserve). Naar verwachting kan aanvang 2019 definitief de balans opgemaakt worden v.w.b. de incidenteel benodigde projectuitgaven. Naar de inzichten per december 2018 zal van de € 554.800 die per 1 januari 2018 aanwezig is in de reserve nog circa € 265.000 ingezet worden ter dekking van verhuisbewegingen, tijdelijke maatregelen en het afboeken van boekwaarde van inventaris. Al deze mutaties vallen binnen de financiële kaderstelling van de raad. Er valt dan per saldo € 290.000 aan middelen vrij binnen de algemene reserve flexibel deel. In de voorjaarsnota 2019 wordt de stand van de reserve geactualiseerd op basis van de feitelijk benodigd gebleken projectuitgaven.

4. *De Heer Mulder stelt dat er aanvullende maatregelen zijn genomen voor de jeugdhulp. Hij geeft aan graag het effect te willen zien van de genomen maatregelen. De heer Vos zegt toe dit in de risico monitor aan te passen.*

De risico monitor is reeds bij de begrotingsbehandeling 2019 op 8 november vastgesteld. De monitor is bij de Najaarsnota ter info meegestuurd en kan op dit moment niet meer worden aangepast/geamendeerd. De monitor verschijnt twee maal per jaar. Het verhogen van de budgetten met € 890.000 heeft inderdaad invloed op de risico inschatting. Bij het actualiseren van de risico monitor (bij de jaarrekening) zal het risico op jeugdhulp inzichtelijker worden gemaakt en de beschreven beheersmaatregelen worden aangepast.

5. *Er wordt aangegeven dat de gemeente Wijdemeren werkt met de omgevingswet-tool. Hr. Vos zegt toe uit te zoeken of de gemeente Leusden hier ook mee werkt en of dit voor Leusden toegevoegde waarde kan hebben.*

Vorig jaar hebben we in Leusden proefgedraaid met de tool. Het betreft een model dat door Deloitte in samenwerking met de VNG is ontwikkeld voor financiële impactanalyse van de Omgevingswet. Het is een model dat zeer uitgebreid en bewerkelijk is. Het model biedt onvoldoende houvast om de financiële gevolgen van de Omgevingswet betrouwbaar in onze meerjarenbegroting te kunnen ramen. Een gedegen inzicht in de structurele kosten (bijvoorbeeld van digitalisering, automatisering, formatie) en de effecten voor de leges kan er niet mee worden gegeven, met name omdat er aannames moeten worden ingevuld en/of omdat informatie nog niet bekend is. We beschouwen het model vooral als hulpmiddel om de soorten kosten in beeld te brengen.

6. *De heer Overweg vraagt hoe staat het met de motie t.a.v. Personeel. Men wil een fundamentele discussie met elkaar voeren over hoe de raad meer inzicht krijgt in de personeelskosten. Hr. Bouwmeester geeft aan dat deze zo spoedig mogelijk wordt ingepland. Hr. Overweg vraagt of het positieve resultaat op de personeelskosten structureel kan worden ingeboekt. Hr. Bouwmeester komt hierop terug. Hr. Overweg vraagt of het ziekteverzuim dit jaar afwijkend is van voorgaande jaren.*

- De structurele gevolgen van de gerealiseerde taakstellingen Externe kostendragers en Interne Kerntakendiscussie (iKTD) zijn reeds in de begroting 2019-2022 verwerkt. Het voordeel van de gerealiseerde iKTD taakstelling is in 2019 € 216.000, vanaf 2020 € 250.000 structureel. Dit voordeel is toegevoegd aan de flexibele schil. Zoals ook met u gedeeld in de presentatie van juli jl. In de kaderbrief is de onderbouwing weergegeven: *In april 2016 is door het college besloten om een deel van de realisatie van de taakstelling overhead (oplopend tot € 250.000,-) vanaf 2018 toe te voegen aan de flexibele schil. Onderbouwing daarvoor is gelegen in het feit dat we werken met een*

slanke organisatie, waarbij het noodzakelijk is om de benodigde flexibiliteit in te bouwen voor de organisatie en een flexibele schil te hebben met een omvang die het mogelijk maakt pieken op te kunnen vangen en ruimte te houden om ambitie waar te maken wanneer een ontwikkeling of extra inzet gewenst is. Dit is ook op deze wijze verwerkt in de begroting 2019-2022.

Deze flexibele schil is overigens gedeeltelijk ingezet voor de formatieuitbreiding van een medewerker DIM en financieel adviseur.

Het voordeel van de taakstelling Externe kostendragers is eveneens al in de begroting 2019-2022 verwerkt. Voor de volledigheid vermelden wij hier de toelichting die in de begroting opgenomen is:

Een deel van de loonkosten van de gemeente wordt gedekt uit zogenaamde externe kostendragers; grondexploitaties, kapitaalwerken en onderhoudsvoorzieningen. In 2015 is een besluit genomen deze toerekening structureel te verlagen vanwege de afloop van een aantal grote grondexploitaties. We hebben ook de formatie gereduceerd. Sinds 2016 trekt de economie echter weer aan en is er veel animo om locaties te ontwikkelen. Het budgettaire kader uit 2015 (lagere toerekening formatiekosten) is in deze begroting losgelaten. Dit betekent dat we de begrote loonkosten incl. overhead weer volledig toerekenen aan het grondbedrijf. Dit levert een meevaller op van € 182.000 aflopend naar € 97.000 in 2022.

- Ja, dit jaar is het ziekteverzuim hoger dan voorgaande jaren. Ons langdurig verzuim van 5,5% is hoog, ons kortdurend verzuim ligt momenteel op 1,15% (totaal 6,65%, 2017: 4,37% 2016: 5,72%). De bedrijfsarts en de verzuimconsulent geven aan dat er goed gehandeld wordt bij lang verzuim en dat de juiste interventies worden gedaan. Ze geven ook aan dat de oorzaken van het lang verzuim en het versnellen van de re-integratie niet liggen binnen de beïnvloedbare factoren van de gemeente (met andere woorden niet werk-gerelateerd). Het gaat om moeilijk beheersbaar verzuim.
7. *De heer Mulder heeft een vraag over de liquiditeitsprognose in de Najaarsnota (blz. 25): Wat zegt deze tabel? Hoe, waar, wanneer zijn aanvullende maatregelen benodigd? De heer Vos geeft een toelichting en zegt toe dat er een verdere onderbouwing komt op de tabel.*

In de notitie rentebeleid is vastgesteld dat het college periodiek de raad rapporteert over de liquiditeitsprognose. Met ingang van de Voorjaarsnota 2017 is de liquiditeitsprognose opgenomen in de bestuursrapportages. Wij onderkennen dat de liquiditeitsprognose summier is toegelicht en de legenda bij de grafiek ontbreekt. Wij stellen voor om met ingang van de volgende bestuursrapportage de grafiek te verbeteren en te voorzien van een nadere duiding. Voor deze Najaarsnota is de duiding als volgt:

- In de periode 2017/2018 zien de liquiditeitspositie afnemen van circa € 20 mln. positief naar circa € 10 mln. positief.
- De daling in het begin houdt verband met een aantal grote investeringen (Huis van Leusden, renovatie zwembad, 2^e sporthal). Vervolgens zien we in de periode 2019/2020 weer een toename die verband houdt met de verkopen in het project de Biezenkamp conform het gesloten financieel arrangement met de projectontwikkelaar. Dan volgt een vrij "vlakke, stabiele", periode, gevolgd door investeringen/renovaties scholen Achterveld. In de opzet en overeenkomstig het rentebeleid wordt voor de grote investeringen projectfinanciering aangegaan.
- De conclusie is dat Leusden gedurende de hele periode geen liquiditeitstekort gaat krijgen. Daarop wordt expliciet gestuurd: een "nul-positie" (kost het minste rente) of bij voorkeur een liquiditeitsoverschot.
- Er bestaan geen landelijke normen voor de omvang van de liquiditeitspositie. Wel bestaat op grond van de wet Fido (wet financiering decentrale overheden) een

kasgeldlimiet van 8% van de begrotingsomzet. Voor Leusden is deze circa € 4,6 mln. Voor dat bedrag mogen we “rood” staan bij de bank, ofwel financieren met kortlopende middelen, zoals kasgeld. In Leusden halen bij lange na niet de norm omdat we aanzienlijk over liquide zijn.

- Het “spiegeldbeeld” van de liquiditeit is de netto-schuldpositie. Meer investeren betekent minder liquiditeit en (mogelijk) meer lenen, waardoor de schuldpositie van de gemeente toeneemt. Ook daar bestaan geen verplicht voorgeschreven normen voor, wel hanteren provincie en VNG indicatoren voor de financiële kengetallen, waar onder de nettoschuldpositie. Wij verwijzen hiervoor naar de uitgebreide toelichting in paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.
- Een “veilige” indicator voor de schuldpositie ligt op ongeveer maximaal 70% (kortweg: netto-schuld uitgedrukt in % van de totale baten). De netto schuldquote in Leusden ligt voor de periode 2019- 2022 op gemiddeld afgerond 12% Dat is een relatief lage netto schuldquote. Uitgaande van dit percentage en de landelijke indicator van 70% zouden we kunnen stellen dat de “onbenutte schuldcapaciteit” in Leusden ongeveer 58% of wel € 25 miljoen is.
- Door middel van de financiële kengetallen en het overzicht liquiditeitsprognose krijgt de raad inzicht in en wordt de raad in de gelegenheid gesteld om meerdere keren per jaar te sturen op de verbanden tussen investeren, liquiditeiten en schulden (lenen).

De conclusie is dat in de vertaalslag van de liquiditeitsprognose naar de schuldpositie er in Leusden ook bij deze liquiditeitsontwikkeling sprake is van een gunstige en dus zeker aanvaardbare ontwikkeling van de netto-schuldquote. Het college ziet op dit moment geen aanleiding om de raad (aanvullende) maatregelen tot bijsturing voor te stellen.

8. *De heer Kramer heeft een vraag over de stelpost risicoverevening in de Najaarsnota (blz. 12). In de tabel Dekkingsvoorstel staat deze op 0. Klopt dit wel? De heer Vos zegt toe dat dit wordt aangepast.*

Aanvankelijk stond in deze tabel ook de jaarschijf 2019 opgenomen, maar als gevolg van het aangenomen amendement bij de begrotingsbehandeling is deze jaarschijf uit het overzicht gehaald. Daarbij zijn de omschrijvingen (loon- en prijsstijgingen en stelpost risicoverevening) abusievelijk blijven staan. Rekening houdend met de jaarschijf 2019 is de tabel als volgt:

	2018	2019
Raming zorgbudgetten nieuwe taken WMO en Jeugd	5.639,0	5.629,0
stelpost loon- en prijsstijgingen	0,0	281,0
Prognose zorgkosten 2018 (na verevening) en inkoop 2019	-6.442,0	-6.450,0
Stelpost risicoverevening	0,0	-350,0
Budgettair tekort	-803,0	-890,0

Als het gaat om de stelpost risicoverevening is het correct dat deze voor 2018 op 0 staat omdat de geprognostiseerde kosten **na toepassing van de regionale risicoverevening** zijn. De stelpost van € 350.000 die voor 2019 is opgenomen is het gevolg van de bijstelling van de vereveningssystematiek vanaf 2019 waarbij nog maar 50% van de taakgerichte financiering wordt verevend binnen de regio. Op basis van het voor Leusden verwachte positieve vereveningseffect over 2018 wordt dit risico voor 2019 en verder ingeschat op € 350.000 nadelig.

9. *De heer v/d Brink heeft een vraag over het aanvullend budget voor kruispunt Groene Zoom/Noorderinslag in de Najaarsnota (blz. 6). Hij vraagt waarom de meerkosten ad. € 56.000 a.g.v. af te voeren hoeveelheden materiaal, niet voor rekening van de aannemer komen.*

Tijdens de bestek voorbereiding van het project heeft de gemeente opdracht gegeven op enkele plaatsen asfaltkernen te boren in bepaalde rijbaangedeelten en fietspaden. Uit deze gegevens zijn verschillende laagdikten en asfaltsoorten te herleiden. Daarnaast beschikt de gemeente over historische (gedeeltelijke) informatie van in het verleden aangebrachte asfaltverharding. Op basis van deze bronnen omschrijft de gemeente een hoeveelheid te verwijderen teerhoudend asfalt. De aannemer mag erop vertrouwen dat de door de gemeente aangeboden informatie klopt en schrijft op basis van de door de gemeente geleverde informatie in. Bij de werkzaamheden aan de kruising Noorderinslag – Groene Zoom bleek tijdens freeswerkzaamheden echter toch aanzienlijk meer teerhoudend asfalt aanwezig te zijn dan verwacht en hetgeen tot aanzienlijke meerkosten leidde. Op basis van een R.A.W. bestek opgesteld onder de Uniforme Aanbesteding Voorwaarden is het niet mogelijk de aannemer aansprakelijk te maken voor de niet kloppende gegevens. De informatieplicht/verantwoordelijkheid over het bestek ligt bij de gemeente. Ook de bestekschrijvers hebben onder gemeentelijke opdracht gewerkt en zijn hiervoor niet aansprakelijk te stellen.

10. *Dhr. Van der Pas heeft zich aangemeld als inspreker met een vraag over bouwleges en verouderde bestemmingsplannen. Hij meldt dat door een uitspraak van de Hoge Raad uit 2017 er bij verouderde bestemmingsplannen (ouder dan 10 jaar) geen leges meer kan worden geheven. De gemeente Soest houdt dit jaar € 0,7 miljoen over op de bouwleges en verwacht in totaal over 2018 een opbrengst van € 8 miljoen. Dhr. Van der Pas wil weten of dergelijke opbrengsten ook in Leusden aan de orde zijn en wil daar inzicht in. Volgens dhr. Van der Pas geldt in Leusden voor de Paardenmaat een bestemmingsplan uit 1990, en is er in 2013 een beheersverordening vastgesteld. In 2017 is aan Pon een vergunning verleend. Hij vraagt of de beheersverordening dezelfde status heeft als een bestemmingsplan?*

De geraamde opbrengst voor de bouwleges van de gemeente Leusden bedraagt in 2018 € 386.000. De raming wordt in de Najaarsnota verhoogd naar € 432.000 vanaf 2019. De raming van de gemeente Soest bedraagt in 2018 € 1 miljoen. In de Najaarsnota van Soest wordt voor dit jaar een incidentele meeropbrengst van € 700.000 verwacht. De meeropbrengst wordt grotendeels verklaard door ontwikkelingen in Soesterberg. De totale opbrengst in Soest komt daarmee in 2018 op € 1,7 miljoen (dus niet € 8 miljoen).

Voor Paardenmaat is op 14 november 2013 de beheersverordening “Leusden en Achterveld actualisering bestemmingsplannen” vastgesteld. In de beheersverordening wordt het bestemmingsplan Paardenmaat 1990 van toepassing verklaard. De beheersverordening heeft dezelfde status als een bestemmingsplan, en is vastgesteld om te voldoen aan de actualiseringsplicht voor bestemmingsplannen uit de Wro.

Overigens is voor gemeenten het risico van niet meer kunnen heffen van leges door verouderde bestemmingsplannen geweken door de Wet afschaffing actualisering bestemmingsplannen, die per 1 juli 2018 van kracht is geworden.